

**Okresná knižnica Dávida Gutgesela
v Bardejove**

Bardejovský knihovník

**Knižničný spravodajca pre obecné knižnice
okresu Bardejov**

2/2010

Milé kolegyně, milí kolegovia

Je až neuveriteľné, ako čas rýchlo plynie. Akoby pred pár týždňami sme si blahoželali k novému roku a zrazu je tu koniec roka. Čas nepostojí ani na chvíľu. Uteká, akoby ho naháňali keď nám je dobre a ako keby sa vliekol, keď nám je zle. Plynie ako rieka nedbajúc na naše protesty.

Aký bol tento rok? Čo nám priniesol? Bol taký, ako je celý ľudský život. Bolo dobre, ale aj horšie. Nikdy nevieme, čo prinesie nasledujúca minúta. Je to ako s počasím. Pred pár dňami sme mali zimnú krajinu ako v rozprávke o Mrázikovi a vo chvíli, keď píšem tieto riadky, prší.

Rovnako to bolo aj u nás v knižnici. Hneď začiatkom roka nás zarmútil krátený rozpočet. Nevedeli sme, ako sa s tým vyrovnáme. Prijali sme opatrenia a musím poďakovať všetkým pracovníkom, že ich dôsledne dodržiavali. Hoci to chvíľu vyzeralo, že budeme musieť krátiť platy, vďaka prísnej finančnej disciplíne sa toto nenaplnilo a na peniaze sa nikomu nesiahlo. Až na to, že po iné roky boli veľmi pekné odmeny a tohto roku budú Vianoce skromnejšie. Osobne som šťastná, že sme nikoho nemuseli prepustiť a že do nového roku ideme v takej zostave, ako sme začali aj tento rok.

Napriek finančnej kríze sme pripravili veľa pekných podujatí i tri odborné semináre. Zvlášť ma teší ten, ktorý sme pripravili k 470. výročiu narodenia Dávida Gutgesela. Aj výlet sa nám vydaril. Boli sme na Spišskom hrade i v Kežmarku. Hádám niekde pôjdeme aj v budúcom roku.

Blížia sa Vianoce, najkrajšie sviatky roka. Budeme ich tráviť v kruhu svojich rodín, budeme sa tešiť zo vzájomnej blízkosti i z pohody, ktorá tieto sviatky sprevádza. Hoci najmä my – ženy máme v sebe zakorenenu predstavu, že na Vianoce sa musí všetko ligotať a stoly musia byť plné jedla, zabudnime na chvíľu na to. Keď bude pohoda, nikto si nevšimne, že

niekde je smietka. Nikomu nebude vadit', keď chladnička nebude nabitá do prasknutia a našej línii i zdraviu to len prospeje. Ale keď bude všetko vyleštené, navarené, napečené a my budeme bez nálady na každého zazerat', lebo sme unavené a na nič nemáme chuť, to nám naši blízky neodpustia. Užime si sviatky, vyjdime na prechádzku, tešme sa, že sme spolu. Darujme si pokoj v duši. Zo srdca Vám prajem, aby to boli Vianoce podľa Vašich predstáv. Rozprávkové.

A čo do nového roku? Zdravie, šťastie, rodinnú pohodu, prácu, radosť a veľa pracovného elánu.

Mgr. Ľudmila Jászayová
riaditeľka



Bol váženým bardejovským občanom

Celý tento rok sa niesol v znamení osláv 500. výročia narodenia významného a na celom svete uznávaného učenca, humanistu a pedagóga Leonarda Stöckela. Pod jeho pedagogickým vedením vyrástlo veľa významných ľudí, na ktorých môže byť Bardejov právom hrdý. Jedným z nich bol **Dávid Gutgesel, kníhkupec a zakladateľ prvej bardejovskej tlačiarne.**

Nevieme presný dátum jeho narodenia. V knihách a archívnych dokumentoch je uvedené, že sa narodil okolo roku 1540. Za kníhtlačiara sa vyučil vo Viedni, ako kníhtlačiarsky pomocník pôsobil na viacerých miestach. Svoje skúsenosti zo sveta zúročil po návrate do rodného Bardejova, kde založil svoju vlastnú kníhtlačiareň. Stalo sa tak zrejme v roku 1577. Je známe, že v jeho kníhtlačiarni sa vydalo okolo 80 titulov, niektoré sa zachovali, o niektorých je len zmienka v literatúre. Vydával zväčša tlače teologického charakteru, polemické spisy, kázne, katechizmy, modlitebné knižky, spevníky a príležitostné tlače, akými sú napríklad kalendáre.

Mimoriadne dôležitou udalosťou v dejinách Gutgeselovej kníhtlačiarne bolo vydanie prekladu Lutherovho katechizmu v roku 1581. Preložený bol do slovenčiny v jej vtedajšej podobe, čiže bol zrozumiteľný každému. Tlačiareň sa rozvíjala po každej stránke. V roku 1589 v nej Dávid Gutgesel zaviedol nový typ písma, ktoré mu vyhotovil písmolejár Šalamún Sultzer. Vybavenie kníhtlačiarne bolo na vtedajšiu dobu veľmi dobré, na dobrej technickej úrovni a jeho tlače pôsobili dobrým typografickým dojmom.

Dávid Gutgesel bol váženým bardejovským občanom. Svedčí o tom aj skutočnosť, že ho niekoľkokrát

zvolili za senátora a v roku 1584 sa stal dokonca mestským richtárom. Svoju tlačiareň viedol až do smrti v roku 1599.

Okresná knižnica Dávida Gutgesela v Bardejove nesie meno tejto osobnosti od 1.1.1997. Aby sa na osobnosť, ktorá sa zaslúžila o rozvoj knižnej kultúry nezabúdalo, a aj preto, že mnohým Bardejovčanom meno Dávid Gutgesel hovorí veľmi málo alebo nič, pracovníci okresnej knižnice pripravili 30.septembra 2010 odborný seminár na tému Dávid Gutgesel a Bardejov – 470. výročie narodenia bardejovského kníhtlačiara. Na seminári odzneli štyri odborné prednášky. Garantmi ich kvality boli prednášatelia PhDr. Agáta Klimeková, PhD. a PhDr. Klára Komorová, PhD. zo Slovenskej národnej knižnice v Martine, PhDr. František Gutek, riaditeľ Šarišského múzea a Mgr. Jozef Petrovič, riaditeľ Štátneho okresného archívu v Bardejove. Účastníci seminára sa ako prví dozvedeli (vďaka bádaniu Mgr. Petroviča) presný dátum smrti Dávida Gutgesela . Doposiaľ sa v literatúre uvádzal dátum 21.8.1599. Vďaka záznamu z matriky už vieme, že správny dátum je 4.8.1599.

Seminár splnil svoj cieľ oboznámiť bardejovskú verejnosť s osobnosťou Dávida Gutgesela. Vstup bol voľný, každý mohol prísť. Tým, ktorí mali záujem zúčastniť sa na ňom a z nejakých príčin nemohli, ako aj všetkým, ktorých táto téma zaujíma oznamujeme, že Okresná knižnica Dávida Gutgesela v Bardejove vydá zborník, v ktorom budú prednášky uverejnené.

Toto podujatie sa uskutočnilo s finančným príspevkom Ministerstva kultúry SR.

Mgr. Ľudmila Jászayová
riaditeľka



***INFORMÁCIA O MOŽNOSTI ZÍSKANIA DOTÁCIE
Z GRANTOV MK SR NA ROK 2011***

Termíny na predkladanie žiadostí do jednotlivých programov sú určené na január a začiatok februára 2011.

Predpokladaným termínom spustenia elektronickej registrácie žiadostí o poskytnutie dotácie je 3.január 2011.

Informácie o možnosti získania dotácie na rok 2011 budú zverejnené v priebehu decembra 2010.

Ochrana osobných údajov na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb

Pri registrácii čitateľov sa často zamestnanec knižnice stretáva s odmietavým postojom čitateľa pri dodávaní osobných údajov . Závazné stanovisko 1/2010 z 10.mája 2010 presne vymedzuje a určuje , aké údaje je čitateľ povinný pri registrácii predložiť.

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky v súlade s § 6 ods. 5 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov vo veci spracúvania osobných údajov čitateľov, resp. používateľov a ich zákonných zástupcov subjektmi tvoriacimi knižničný systém na účel poskytnutia

knížnično-informačných služieb vydal **Záväzné stanovisko 1/2010**, ktoré nadobúda účinnosť dňom **10.mája 2010** a zároveň ruší **záväzné stanovisko 1/2005** zo dňa **1. mája 2005**.

Na základe tohto záväzného stanoviska knihovníci môžu získavať a následne spracúvať tieto osobné údaje čitateľov a ich zákonných zástupcov :

- pri prihlasovaní maloletej osoby do 15 rokov za čitateľa, resp. používateľa sú knižnice oprávnené získavať a následne spracúvať jej osobné údaje v rozsahu

1. meno,
2. priezvisko,
3. adresa trvalého pobytu,
4. adresa prechodného pobytu,
5. dátum narodenia,
6. miesto narodenia
7. vzdelanie (ZŠ, SŠ)

- zároveň sú oprávnené získavať a následne spracúvať aj osobné údaje zákonného zástupcu maloletej osoby do 15 rokov v rozsahu

1. titul,
2. meno,
3. priezvisko,
4. dátum narodenia,
5. miesto narodenia,
6. adresa trvalého pobytu,
7. adresa prechodného pobytu,
8. číslo občianskeho preukazu,
9. doba platnosti občianskeho preukazu.

- pri prihlasovaní čitateľa, resp. používateľa, ktorému bol vydaný občiansky preukaz podľa zákona č. 224/2006 Z. z. sú knižnice oprávnené získavať a následne spracúvať osobné údaje čitateľa, resp. používateľa v rozsahu

1. titul,
2. meno,
3. priezvisko,
4. dátum narodenia,
5. miesto narodenia,
6. adresa trvalého pobytu,
7. adresa prechodného pobytu,
8. číslo občianskeho preukazu,
9. doba platnosti občianskeho preukazu.
10. vzdelanie (ZŠ, SŠ, VŠ),
11. status osoby (študent, dôchodca, iné).

V Knižničnom a výpožičnom poriadku každej obecnej knižnice je potrebné na základe záväzného stanoviska o ochrane osobných údajov v článku 7 – Registrácia používateľa , v bode 3, uviesť zmenu a postup pri registrácii čitateľa a získavaní osobných údajov. V záverečnom ustanovení je potrebné uviesť dátum rušenia predchádzajúceho KaVP a nový dátum nadobudnutia účinnosti KaVP.

Angela Delejová
metodické oddelenie

Lepšie ako informačná výchova



Poteší ma , ak príde učiteľka s prosbou, aby sme žiakom povedali niečo o knižnici. Väčšinou je to práve takto formulovaná požiadavka a my už máme pripravený scenár, ktorý každá z nás ovláda naspamäť, a ktorý sa máličko obmieňa podľa otázok (najmä pani učiteľky). Lenže v jeden krásny októbrový deň sme ju na požiadanie išli uskutočniť na stredné odborné učilište a bolo to niečo celkom iné. Aj téma bola obsiahlejšia. Keďže tento rok bol pre nás Bardejovčanov výnimočný a v súvislosti s tým sa organizovalo v Bardejove veľa rôznych podujatí, aj žiaci tejto školy chceli vedieť niečo viac o histórii knihy a kníhtlače u nás. Stalo sa ako chceli. Od počiatkov knižnej kultúry, cez prvých zberateľov kníh a prvé súkromné knižnice s rukopisnými knihami, až po vznik verejnej knižnice. Veľkou pomocou nám bola prezentácia s ukázkami rukopisných kníh, prvých tlačených kníh

a nakoniec aj ukážky z katalógu Virtua , v ktorom pracujeme. Poviem vám, takú pohodovú atmosféru, záujem a vďačnosť som už dávno nezažila, nehovoriac o tom, že práve toto je pre knihovníka tá soľ, ktorá dodá chuť k ďalšej jeho práci.

Dana Ristvejová
oddelenie náučnej literatúry

Margita Polláková - nová bardejovská autorka poézie a prózy

V posledných dňoch sa mi dostala do rúk kniha veršov *Jednoduché rýmy*, ktorej autorkou je Bardejovčanka Margita Polláková. Je v nich obsiahnutá celoživotná púť dievčaťa, ženy, matky a starej matky. Slová vo veršoch nám napovedajú, že ich písala ruka vnímavá a zrelá.

Naproti tomu v *Prvých dotykoch* sa ocitneme uprostred starostí a radostí mladých ľudí a spolu s knižnými hrdinami prežívame znovu pocity, ktoré nás sprevádzali v čase dospievania.

Obe knihy majú schopnosť obohacovať nášho ducha a kto číta jej verše, zákonite sa v mysli vráti o niekoľko rokov späť. Uvedomí si, že ho zaplavuje cit, ktorý veľmi dobre pozná ... a to je jedno, či je mladý, a či jeho čelo už zdobia šediny.

...Prežíva to znovu a znovu.

PRVÉ DOTYKY

sú zážitky z autorkinej mladosti. Tento príbeh vznikol spontánne ako prekvapenie na stretnutie po rokoch pre svojich bývalých spolužiakov, ale je aktuálny, a teda akoby predurčený, aj pre našich mladých čitateľov, pretože hovorí o živote a životných situáciách, v ktorých sa ocitajú všetci mladí ľudia. ...A že knižočka zaujala, nasvedčuje i fakt, že hneď v prvých dňoch si ju čitateľky všimli a vypožičali si ju domov.

JEDNODUCHÉ RÝMY

to sú básne o živote ...o živote okolo nás. Autorka využila svoju vnímavú schopnosť všímať si ľudí, prácu čo robia, čo hovoria, všímať si premenu stromov a spev vtákov, všímať si chvíle slávnostných dní. Verše, ktorými oslovuje svojich čitateľov, majú výpovednú hodnotu. Dajú sa prečítať jedným dychom snáď aj preto, že obsiahli celý život – od mladosti až po starobu. Autorka použila svoj šiesty zmysel pri písaní týchto veršov, pretože Jednoduché rýmy majú schopnosť osloviť čitateľa v každom veku.

Básne v tejto knihe sú teda zadelené podľa svojho charakteru do 3 celkov a to:

- 1. Podoby lásky***
- 2. Podoby života***
- 3. Jesenné odchody***

Podoby lásky

Prvá časť zahŕňa 4 časti: **dospievanie, dozrievanie, zrelý plynúci život a jeseň života**. Vyžaruje z nich:

jemný vánok lásky,

predzvesť krásneho citu,

nesmelé očakávania krásneho citu, zaľúbenosti,

túžba po láske.

nenaplnená láska

...verše sú osobné a vypovedajú o našich pocitoch

V dospievaní zaujala báseň **Biely kvet** svojím prepojením známej piesne s veršami básne do reálnych pocitov osamelosti. Je o nenaplnenej láske a veľkej túžbe po nej.

Dozrievanie

- Je o premene dievčaťa na ženu, o prežívaní naozajstnej lásky, ale aj o bolestnom rozchode.

- Stretá sa tu túžba ženy po deťoch a vlastnej rodine so smútkom ženy, ktorá deti nemôže mať.

- Zaznievajú tu vyznania lásky a obava z odmietnutia.

Zrelý plynúci život - verše o plynúcom živote, o obavách o rodinu, o všedných i nevšedných životných situáciách.

Jeseň života - babička - dočká sa vnúčat, slniečok zlatých, ktoré sú pre ňu ako prameňom vody v púšti.

Podoby života

Odkrýva sa pohľad na život, v ktorom je toľko vyznania ...

Jesenné odchody

Výrazná obava zo strastí a útrap staroby, výpoveď o smrti a strate milovaného človeka a priateľov...

Bc. Alžbeta Kutašovičová
oddelenie pre deti a mládež

Predvianočné dni v knižnici

Na hudobnom a umenovednom oddelení každý rok v predvianočnom období pripravujeme pre deti stretnutia, na ktorých im priblížime predvianočné, ale aj vianočné obdobie. Deťom sa tieto stretnutia páčia, dávne zvyky sú pre nich zaujímavé a netradičné, preto zvyčajne kladú množstvo otázok .

K predvianočnému obdobiu a Vianociam sa viaže celý rad zvykov a tradícií. Aj my v knižnici sa snažíme sprostredkovať a priblížiť predvianočné a vianočné obdobia. Na stretnutiach so žiakmi navodíme atmosféru magického času, kedy fantázia prevládala nad realitou a noc prebrala vládu nad dňom. Začiatok zimného obdobia sa oddávna považoval za čas, kedy zlo a škodlivé temné sily prevládali nad dobrom. Ľudia sa pred nečistými silami bránili magickými znakmi, predmetmi, rastlinami a rozličnými rituálmi. Najčastejšie sa používali cesnak, cibuľu, svätenú vodu, dym z voňavých bylín a symbol kríža.

Stridzie dni trvali od Kataríny (25.novembra) až do Tomáša (21.decembra). Viazali sa tiež na Ondreja (30.novembra) , Barboru (4. decembra), Mikuláša (6. decembra) a Luciu (13.decembra). V tieto dni sa nesmeli tkať, šiť, párať perie, bol to najpriaznivejší čas na čary. Strigy sa premieňali na mačky, aby sa ľahšie dostali do príbytkov ľudí, do stajní a mohli im uškodiť. Bolo nešťastím, ak v tieto dni vošla do príbytku ako prvá žena. Preto ľudia predvídavo už skoro ráno, pred svitaním posielali malých chlapcov vinšovať a tí boli za to odmenení.

Na Katarínu , 25. novembra, sa ľudia pred strigami bránili jedením cesnaku a robením kríža na dverách. Medzi dievčatami a mládenkami sa robili žarty skrývaním náradia.

Často gazda našiel svoj voz na streche, alebo bránu u susedov. Dávnou tradíciou boli katarínske zábavy, kde sa mládenci prestrojili do rôznych masiek. Obliekli sa do ženských šiat, na hlavu si vyrobili vrkoče z kúdele a chodili z domu do domu. Tancovali s dievčatami a ľudia im dávali slaninu, zemiaky, vajcia.

Deň Ondreja 30. novembra sa spájal s veštami týkajúcimi sa výdaja a pradenia. K bežným čarom patrilo varenie halušiek, pirohov. Dievča do cesta dalo lístočky s menami chlapcov a ktoré cesto prvé vyplávalo, chlapec s tým menom mal byť jej manželom, alebo sa lialo olovo cez ucho kľúča do misky s vodou, pritom hovorili:

Ondreju, Ondreju,
olovo na tebe leju,
aby si mi dal znať,
koho budem muža mať.

A podľa tvaru z olova hádali, akého remeselníka bude mať za muža. V predvečer Ondreja sa nepriadlo, ale páralo perie, robili sa rôzne čary, bolo veľa smiechu.

Ďalší stridším dňom bola Barbora 4. december. V tento deň sa nesmelo priať, šiť a párať perie. To preto, aby sa dobytok vzájomne neklal. Dievčatá oblečené v bielom odeve, husími perami „vymetali“ domácnosti od nečistých síl.

6. december – Mikuláš

Mikulášske zvyky slávime už od 9. storočia. V období feudalizmu Mikuláš bol patrónom rybárov, pltníkov, lodníkov, zlatníkov. Masky Mikuláša sa objavili až v 19. storočí. Tento typ Mikuláša bol určený deťom.

Deti, ja som Mikuláš,
Modlite sa otčenáš.
Mrcha deťom nesiem korbáče,
Dobrym orechy a koláče.

Deti sa na Mikuláša veľmi tešia, lebo každé z nich ak počúvalo, dostane darček, ak bolo zlé, dostane palicu. Mnohé z nich sa nevedia dočkať tohto dňa a veria, že darčeky im nosí ozajstný Mikuláš.

13. december – Lucia

Bol považovaný za najkrajší deň roka (pred zavedením gregoriánskeho kalendára). Deň Lucie bol najvýznamnejší zo stridzích dní. Tradovalo sa, že Lucia bola najväčšia zo všetkých bosoriek, pretože, keď ju hodili do plameňov, aby ju upálili ako strigu, nezohorela, ale žila ďalej.

V predvečer Lucie , dospeli i deti jedli cesnak, ktorý ich mal chrániť pred zlým duchom.

Cesnakom, trojkraľovou kriedou a posvätenou soľou robili kríže na dverách obytných domov a stajní. Bosorky sa vyhánali z chotára aj korbáčmi, ktorými plieskali mládenci, pískali na píšťalkách, zvonili na zvoncoch, čím väčší hluk, tým lepšie. Večer sa niektoré ženy vyobliekali do bielych plachiet a chodili strašiť po priadkach, nič nehovorili, jedna bielila steny , druhá vymetala krídlom kúty.

V období od Lucie do Vianoc sa nezabúdalo ani na pranostiky.

Každý deň tohto týždňa predstavoval jeden z mesiacov nastávajúceho roka. Podľa toho , aké počasie bolo ktorý deň , také malo byť aj v príslušnom mesiaci.

Helena Hlad'ová
hudobné a umenovedné oddelenie

MLADÝ LITERÁRNY KRITIK - literárna súťaž v písaní recenzií

Knihovníci Okresnej knižnice Dávida Gutgesela v Bardejove, v snahe priblížiť sa detskej a mládežníckej duši a zároveň urobiť istý čitateľský prieskum, vytvorili jedinečný projekt na podporu čítania, ktorý je možné uskutočniť na základe grantu za finančnej pomoci Komunitnej nadácie Bardejov.

Postupnou a cielenou prácou chceme rozvíjať vnímavosť pri čítaní, schopnosť stotožniť sa s textom, prijať z neho čo najviac podnetov a skúseností, a to nielen intelektuálnych, ale i emocionálnych. Žiaci 2. stupňa základných škôl v rozmedzí 4 mesiacov majú za úlohu prečítať 3 knihy s ľubovoľným literárnym žánrom. K prečítaným knihám mladí čitatelia vyjadria svoj názor, či už záporný alebo kladný. Na zapisovanie svojich dojmov našim súťažiacim poslúži čitateľský denník, do ktorého budú zapisovať aj charakteristiky postáv, ale i dobu, počas ktorej knihu čítali. Zmyslom toho nie je urobiť klasický obsah, ale napísať recenziu, teda kritický rozbor umeleckého, odborného alebo vedeckého diela, ktorý obsahuje jeho odôvodnené hodnotenie. ...A to je práve to, čo nás posunie viac k detskej duši, budeme sa vedieť lepšie orientovať aj pri nákupe samotnej literatúry a tým prispejeme k väčšiemu záujmu mládeže o literatúru a čítanie samotné. Získame dôležitú informáciu, čo dnešné deti naplňa, čo ich oslovuje a aký žáner v literatúre uprednostňujú. Počas trvania čitateľského prieskumu sa v knižnici uskutočnia priebežne dve konzultačné stretnutia a besedy so spisovateľmi - Janou Nagajovou a Margitou Pollákovou a deťmi prihlásenými do projektu (28. september a 23. november) a jedno vyhodnocovacie stretnutie 9. decembra. Do projektu sa nám prihlásilo 64 detí zo 6 ZŠ bardejovského regiónu. Predpokladáme, že súťažiaci

budú s nami spolupracovať počas celých 4 mesiacov. Na záverečnom stretnutí budú ocenené a odprezentované najlepšie recenzie. Zo získaných recenzií urobíme zborník, ktorý bude k dispozícii školám, obecným knižniciam a širokej čitateľskej verejnosti, ako aj jeho uverejnenie na webovej stránke Okresnej knižnice Dávida Gutgesela.

Bc. Alžbeta Kutašovičová
odd. pre deti a mládež

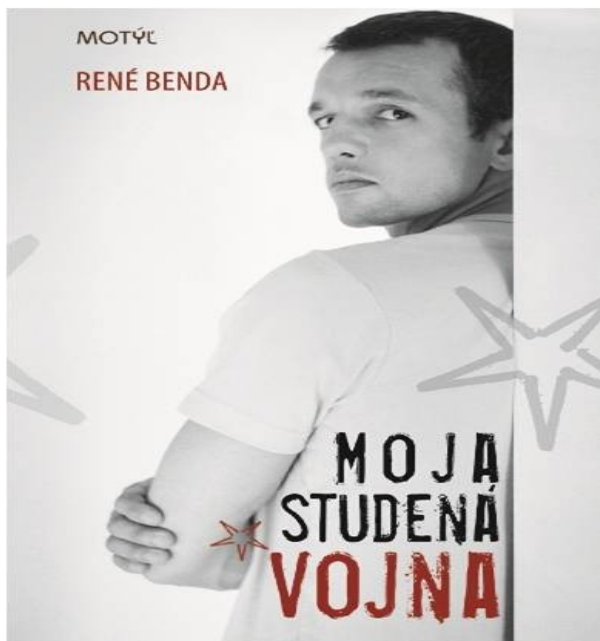




René Benda

Moja studená vojna

Okresná knižnica Dávida Gutgesela v Bardejove v rámci Týždňa slovenských knižníc plánuje na budúci rok uskutočniť besedu s mladým slovenským spisovateľom René Bendom o knihe Moja studená vojna.



Román *Moja studená vojna* popisuje dramatický príbeh chlapca, ktorý všetko opustil a dojímavý príbeh muža, ktorý našiel nový život. Československo, rok 1988. Na jednej strane obmedzenosť, útlak, zložitá doba, ale aj veľká láska. Na druhej veľké neznámo, neistota, samota, ale aj vytúžená sloboda. Ako sa rozhodne Tomáš, mladý človek, ktorý má všetko ešte len pred sebou? USA, o 13 rokov neskôr. Fascinujúce mesto a úžasný život v „najlepšej“ krajine na svete. Na druhej strane udalosti, ktoré všetko narušia. Ako sa rozhodne Sam, 30-ročný Newyorčan, manžel a otec, ktorý

môže všetko stratiť behom jediného dňa? A majú títo dvaja niečo spoločné?

Napätie, slzy, strach, boj o život, adrenalín, sklamanie, smútok, ale i odvaha, nezlomnosť, priateľstvo, láska aj erotika – všetko, čo patrí k životu, nájdete aj v neobyčajnom, čiastočne autobiografickom románe *Moja studená vojna*. Strhujúci príbeh človeka, ktorý prežil to, o čom iní len počúvajú, či čítajú, je plný skutočných emócií, ktoré vás vtiahnu, a neuveriteľných zážitkov.

Ing. Terézia Švirková
oddelenie krásnej literatúry

NOVÉ PERSONÁLNE BIBLIOGRAFIE

Rok 2010 bol rokom jubileí dvoch významných bardejovských rodákov.

7.júna 2010 uplynulo 450 rokov od úmrtia reformačného humanistu, pedagóga, školského a cirkevného organizátora prvej polovice 16. storočia Leonarda Stöckela. Pri tejto príležitosti sa konali v našom meste rôzne kultúrne a cirkevné podujatia, konferencie, akadémie a pod. Bol tiež odhalený pamätník v parku pred budovou Gymnázia, ktoré nesie jeho meno. Bibliografické oddelenie našej knižnice sa rozhodlo pri

tejto príležitosti zostaviť personálnu bibliografiu venovanú tejto významnej osobnosti. Je to už druhé rozšírené vydanie. Prvé vyšlo v roku 1991.

Druhou osobnosťou je prvý bardejovský kníhtlačiar Dávid Gutgesel . Z príležitosti 470. výročie narodenia okresná knižnica zorganizovala odborný seminár Dávid Gutgesel a Bardejov. Z tohto podujatia je spracovaný zborník , ktorého súčasťou je aj personálna bibliografia o tomto bardejovskom rodákovi a dejinách kníhtlače v Bardejove a na Slovensku.

Verím, že obidve publikácie prispedia k spoznávaní našich regionálnych dejín.

Ludmila Matuševská
oddelenie bibliografie



Ako správne vyplniť Ročný výkaz KULT 10-01 o knižnici v tlačenej forme

Keďže čas vyplňovania ročných výkazov o knižnici sa nezadržateľne blíži, chcem vás metodicky usmerniť a v skrátenej forme dať návod , čo je pri vyplňovaní ročných výkazov v tlačenej forme najdôležitejšie a ako pri tejto činnosti postupovať.

Titulnú stránku dostanete vypísanú z okresnej knižnice.

1. Modul : Sieť knižníc

riadok 1 - vykazujúca knižnica vyplní príslušný stĺpec podľa typu knižnice – obecná knižnica s profesionálnymi alebo neprofesionálnymi zamestnancami

riadok 3 – vyplní len knižnica s internetom pre verejnosť

2. Modul : Knižničný fond

riadok 1 – knižničné jednotky spolu : celkový počet kníh + prírastok za rok 2010 - (mínus) úbytok za rok 2010 = celkový počet knižničných jednotiek v roku 2010

riadok 2 – uveďte všetky zapísané knihy z vášho knižničného fondu, **v obecných knižniciach je tento údaj často rovnaký ako v riadku 1**

riadok 3 – uveďte audiovizuálne dokumenty - videokazety, audiokazety, zvukové CD , DVD

riadok 4 – elektronické dokumenty – CD-ROMy

riadok 8 - odborná literatúra pre dospelých- všetky knižničné jednotky zaradené do skupiny náučnej literatúry pre dospelých, príručky, slovníky, učebnice ..

riadok 9 – krásna literatúra pre dospelých – romány

riadok 10 - odborná literatúra pre deti – encyklopédie, učebnice, slovníky pre deti ...

riadok 11 – krásna literatúra pre deti - rozprávky, poézia a próza pre deti

Súčet riadkov 8+9+10+11 sa rovná celkovému počtu kníh v riadku 1.

riadok 15 - ročný prírastok knižničných jednotiek – počet dokumentov, ktoré ste zapísali do Prírastkového zoznamu za rok 2010

riadok 16 – počet kníh, ktoré ste získali kúpou v roku 2010

riadok 18 – počet kníh , ktoré ste v roku 2010 do knižnice získali darom

Súčet riadkov 16 + 18 sa musí rovnať údaju v riadku 15 .

riadok 23 – úbytky knižničných jednotiek – počet zväzkov, ktoré boli vyradené a evidované v roku 2010 v Zozname úbytkov

riadok 24 - knižničné jednotky vo voľnom výbere – všetky knižničné jednotky, ku ktorým majú čitatelia voľný prístup, v obecných knižniciach sa tento údaj obyčajne rovná údaju v riadku 1 . **Tento údaj nesmie vo výkaze chýbať !**

riadok 25 – knižničné jednotky spracované elektronicky pomocou knižničného softvéru

Kontrolný súčet v tlačenej forme neuvádzajte, v elektronickom spracovaní je automaticky generovaný vo všetkých moduloch.

3. Modul : Výpožičky

riadok 1 – výpožičky spolu – všetky výpožičky (absenčné aj prezenčné), ktoré ste vo vašej knižnici zaznamenali v roku 2010

Súčet údajov z riadkov 2+3+4+5+6 musí sa po zrátaní rovnať údaju v riadku 1.

Súčet údajov v riadkoch 7 až 13 sa nemusí rovnať údaju v riadku 1.

riadok 7 – špeciálne dokumenty - výpožičky dokumentov okrem kníh a periodík – tento riadok je súčtom riadkov 8+9+10+11+12

riadok 13 – prezenčné výpožičky – výpožičky všetkých dokumentov , ktoré boli poskytnuté len v priestoroch knižnice

riadok 14,15,16,17 - **tieto údaje obecné knižnice neuvádzajú, pretože túto službu neposkytujú**

riadok 18 – poskytnuté registrované bibliografické a faktografické informácie – počet poskytnutých informácií o knihách a službách knižnice, ktoré sú zaevidované v príručnej evidencii

riadok 19, 20 , 21 – **tieto údaje obecné knižnice neuvádzajú**

riadok 22 – počet miest v knižnici, ktoré slúžia ako miesta na štúdium alebo na čítanie

riadok 23 – celková plocha knižnice v m²

z toho

riadok 24 - priestory pre používateľov knižnice v m² – tento údaj sa rovná, alebo je menší ako údaj v r.23

riadok 25 – počet prevádzkových hodín pre verejnosť za týždeň – uveďte počet hodín , počas ktorých máte cez týždeň knižnicu otvorenú

4. Modul : Používatelia

riadok 1 – aktívni používatelia – počet všetkých registrovaných čitateľov v roku 2010, ktorí aspoň raz navštívili knižnicu a využili služby knižnice v sledovanom roku

riadok 2 - používatelia do 15 rokov – počet registrovaných detských čitateľov v roku 2010

z riadku 1

riadok 3 – počet obyvateľov v sídle obecnej knižnice – **tento údaj bude doplnený v elektronickom formulári**

riadok 4 – počet osôb, ktoré navštívili knižnicu a využili jej služby v roku 2010 spolu so všetkými návštevníkmi podujatí, ktoré organizovala obecná knižnica. Každá osoba, ktorá knižnicu navštívi pri každej návšteve sa ráta ako jej návštevník. Jedna osoba môže byť aj niekoľkokrát počas dňa návštevníkom knižnice, preto počet návštevníkov je obvykle väčší ako počet používateľov v r. 1.

z toho

riadok 5- počet návštevníkov podujatí organizovaných knižnicou. Ich počet je menší, ako počet návštevníkov v riadku 4.

5. Modul : Ďalšie údaje

riadok 1 –počet všetkých prednášok, besied s čitateľmi, informačná výchova, súťaže, kvízy, výstavy a pod.

riadok 2 – z toho informačná výchova . Informačná výchova je podujatie, zamerané na výchovu čitateľa pri práci s informáciami.

riadok 3,4,5, 6 – obecná knižnica nevykazuje

6. Modul : Informačné technológie

riadok 1 – v malých obecných knižniciach obyčajne server nie je

riadok 2 – počet všetkých počítačov v knižnici

riadok 3 - z toho počet počítačov, ktoré môžu vaši návštevníci používať

riadok 4 – počet počítačov s internetom

riadok 5 – z toho počet počítačov s internetom pre verejnosť

riadok 6 - počet návštevníkov, ktorí počas celého roku mali prístup na internet. Každý prístup na internet sa

ráta ako samostatný. Počas jedného dňa alebo roka mohol jeden používateľ využiť službu niekoľkokrát. Ak ste si neviedli evidenciu a neznačili prístupy, uveďte údaj odhadom.
riadok 7, 8, 9, 10 – obecné knižnice neuvádzajú

7.Modul : Zamestnanci a hospodárenie

Neuvádzajú sa dobrovoľní, aktivační pracovníci a ani pracovníci na Dohodu o vykonaní práce alebo na Dohodu o pracovnej činnosti !

riadok 1 – uvádza sa počet osôb, ktoré pracujú v knižnici **za mzdu** (prepočítaný na plné úväzky).

V takomto prípade úväzok sa prepočítava podľa vzorca : počet hodín týždenne deliť číslom 37,5 (počet hodín plného úväzku za 1 týždeň).

Napríklad : ak knihovník pracoval v knižnici 2 hodiny týždenne, prepočítaný stav bude $2:37,5 = 0,53333$ (zaokrúhľene na dve desatinné čísla – 0,05)

1 hod. týždenne – 0,03

2 hod. týždenne – 0,05

3 hod. týždenne - 0,08

4 hod. týždenne - 0,11

5 hod. týždenne – 0,13

6 hod. týždenne – 0,16

7 hod. týždenne – 0,19

8 hod. týždenne - 0,21

9 hod. týždenne – 0,24

10 hod. týždenne -0,27

20 hod. týždenne – 0,53

30 hod. týždenne 0,8

riadok 6 – všetky príjmy, vrátane príspevku na činnosť od obecného úradu, tržieb v knižnici a grantov

Je to súčet riadkov 7+12 +14.

riadok 7 – transfery na činnosť – všetky dotácie, ktoré knižnica získala z rozpočtu obce – (riadok 10) : mzdy, elektrina, nákup kníh a pod.

v tom :

riadok 8, 9 - obecné knižnice neuvádzajú

riadok 10 – z rozpočtu obce – uvádza sa príspevok na knižnice z rozpočtu obce

riadok 11 – obecné knižnice neuvádzajú len v prípade, že zriaďovateľom je Mestské kultúrne stredisko

riadok 12 – všetky tržby obecnej knižnice spolu - zápisné, upomienky, internet, prenájom a pod.

riadok 13 – uvádzajú sa z riadku 12 len poplatky za knižničné činnosti - zápisné, upomienky, internet

riadok 14 - financie získané z rôznych grantov a nadácií

riadok 15 – z riadku 14 financie získané z grantov

Ministerstva kultúry SR

riadok 16 – náklady (výdavky) na hlavnú činnosť – mzdy, nákup kníh, nákup počítačovej techniky, elektrinu

z toho

riadok 17 – mzdové náklady – náklady na mzdy (hrubé mzdy) (bez ostatných osobných nákladov, dohôd)

riadok 18 - finančné prostriedky na nákup kníh

riadok 19 – kapitálové výdavky spolu – náklady nad 1000 € za jednu položku.

Kto sa rozhodne spracovať ročný výkaz o knižnici za rok 2010 v elektronickej forme a má prístup na internet, môže tak urobiť v termíne, kedy bude elektronický formulár

zverejnený na stránke Ministerstva kultúry SR . Návod na vyplňovanie elektronického formulára nájdete na webovej stránke www.obecnakniznica.sk.

Všetky informácie Vám včas podáme a o termíne odovzdávania a spracovania výkazov Vás budeme informovať aj na stránke www.gutgesel.sk.

Angela Delejová
metodické oddelenie



O B S A H

Mgr. Ľudmila Jászayová : Príhovor	2
Mgr. Ľudmila Jászayová : Bol váženým bardejovským občanom	4
Informácia o možnosti získania dotácie z grantov MK SR na rok 2011	7
Angela Delejová : Ochrana osobných údajov na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb	7
Bc. Dana Ristvejová: Lepšie ako informačná výchova	10
Bc. Alžbeta Kutašovičová : Margita Polláková – nová bardejovská autorka poézie a prózy	11
Helena Hlad'ová : Predvianočné dni v knižnici	14
Bc. Alžbeta Kutašovičová : Mladý literárny kritik	16
Ing. Terézia Švirková : René Benda – Moja studená vojna	18
Ľudmila Matuševská : Nové personálne bibliografie	20
Angela Delejová : Ako správne vyplniť Ročný výkaz KULT 10-01 o knižnici v tlačenej forme	21

Názov : Bardejovský knihovník
Knižničný spravodajca pre
Obecné knižnice

Zodpov.

redaktorka: Mgr. Ľudmila Jászayová

Zostavila : Angela Delejová

Vydáva : Okresná knižnica Dávida Gutgesela
V Bardejove

Rozsah :

Náklad : 50 výtlačkov